

Reglur um aðgerðir gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka

I. kafli: Almennt

1. Tilgangur og gildissvið

Það er stefna Arion banka að berjast gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka og koma í veg fyrir að þjónusta bankans sé misnotuð í slíkum tilgangi.

Reglurnar byggja á stefnu bankans um aðgerðir gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka og lögum um aðgerðir gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka og tengdum stjórnvaldsfyrirmælum.

Þær skyldur sem kveðið er á um í reglum þessum gilda um sérhvern starfsmann bankans og stjórnarmenn.

2. Orðskýringar

Í reglum þessum merkir:

- Peningabætti:** Þegar aðili tekur við eða aflar sér eða öðrum ávinnings með broti sem er refsivert samkvæmt lögum, sbr. nánari skilgreiningu í lögum nr. 140/2018. Viðkomandi aðili þarf ekki að hafa átt þátt í frumbrotinu, né þarf frumbrotið að hafa átt sér stað innan íslenskrar lögsögu.
- Fjármögnun hryðjuverka:** Öflun fjár í þeim tilgangi eða með vitneskju um að nota eigi það til að fremja hryðjuverk, þ.e. brot sem er refsivert skv. 100. gr. a. – 100. gr. c. almennra hegningarlaga.
- Viðurkennd persónuskilríki:** Persónuskilríki með mynd sem gefin eru út af stjórnvöldum eða eru viðurkennd af stjórnvöldum og eru í gildi við framvísun, svo sem vegabréf, ökuskírteini og nafnskírteini, sem og rafræn skilríki með fullgildu rafrænu vottorði. Afrit viðurkennds skilríkis staðfest af lögbókanda (notary public), eða þar til bærum opinberum aðila, jafngildir frumriti skilríkisins.
- Raunverulegur eigandi:** Einstaklingur (einn eða fleiri) sem í raun á eða stjórnar viðskiptavin, beint eða óbeint, s.s. aðili sem fer með 25% eða meiri eignarhlut eða atkvæðisrétt í lögaðila, sbr. nánari skilgreiningu í 3. gr. laga nr. 140/2018.
- Hagaðili:** Aðili sem tengist viðskiptasambandi viðskiptavinar við bankann, svo sem:
  - aðili sem getur skuldbundið viðskiptavin gagnvart bankanum, þar með talið stjórnarmenn, framkvæmdastjóri, prókúruhafar, umboðsmenn eða lögráðamaður
  - aðili sem hefur sérstakra hagsmuna að gæta af viðskiptasambandi viðskiptavinar við bankann þar með talið raunverulegur eigandi, ábyrgðarmaður eða veðsali, og eigandi fjármuna á fjárvörslureikningi.
- Fjarsala:** Þegar stofnað er til viðskipta án þess að viðskiptavinur sanni á sér deili í eigin persónu eða með rafrænu skilríki, s.s. ef stofnað er til viðskipta með pósti, í gegnum síma eða internetið.
- Einstaklingur í áhættuhópi vegna stjórnáráttengsla (PEP):** Einstaklingur sem hefur verið falið mikilvægt opinbert starf, sem og nánustu fjölskyldumeðlimir slíkra aðila og nánir samstarfsmenn. Með mikilvægum opinberum störfum er í þessu sambandi til dæmis átt við áhrifamikla stjórnáráttamenn, dómara, æðstu stjórnendur í stjórnsýslu, og háttsetta yfirmenn í ríkisfyrirtækjum, sbr. nánari skilgreiningu í reglugerð nr. 811/2008.
- Millibankaviðskipti:** Þegar erlendum banka er veitt bankaþjónusta sem gerir viðkomandi kleift að veita sínum viðskiptavinum vörur og þjónustu sem hann gæti ekki veitt ella, fyrir milligöngu Arion banka.
- Skelbanki:** Lánastofnun eða annar aðili með sambærilega starfsemi sem stofnuð er innan lögsögu þar sem hún hefur enga raunverulega starfsemi eða stjórn og er ótengd eftirlitsskyldri fjármálasamstæðu.

10. *Alþjóðlegar þvingunaraðgerðir*: Þvingunaraðgerðir sem Ísland er þátttakandi að á grundvelli laga nr. 93/2008, um framkvæmd alþjóðlegra þvingunaraðgerða, sem og aðrar alþjóðlegar þvingunaraðgerðir sem tilgreindar eru í stefnu bankans, þ.e. þvingunaraðgerðir ESB, Bandaríkjanna og Bretlands.

3. Meginreglur

Starfsmenn skulu þekkja deili á þeim viðskiptavinum sem þeir veita þjónustu og gæta þess að bankinn búi yfir fullnægjandi upplýsingum um viðkomandi viðskiptavin og hugsanlegum hagaðilum.

Starfsmenn skulu gæta þess að þeir sem koma fram fyrir hönd viðskiptavinar hafi fullnægjandi umboð til þess.

Starfsmenn sem hafa umsjón með viðskiptasamböndum við lögaðila skulu leggja sig fram við að skilja tilgang og eignarhald lögaðilans og þekkja hvaða einstaklingar stýra honum í raun.

Í reglum þessum er gert grein fyrir þeim lágmarkskröfum sem gerðar eru til öflunar upplýsinga um viðskiptavini, en eðli máls samkvæmt geta komið upp aðstæður þar sem stöðluð form henta ekki nægilega vel. Starfsmenn verða að beita eigin dómgreind við mat á því hvort fyrirliggjandi upplýsingar séu fullnægjandi, eða hvort ástæða sé til að afla frekari upplýsinga til að öðlast nægilegan skilning á eðli viðskiptasambandsins, eða til að sannreyna fyrirliggjandi upplýsingar. Sérhverjar upplýsingar sem starfsmaður fær er varpa skýrara ljósi á viðskiptavin og eðli viðskiptasambandsins geta reynst mikilvægar.

Starfsmaður skal yfirfara þau skilríki og skjöl eru lögð fram við framkvæmd áreiðanleikakönnunar og leggja mat á áreiðanleika þeirra út frá eigin dómgreind. Í þessu felst meðal annars að vera á varðbergi gegn fölsuðum skjölum og kanna hvort skjöl séu útfyllt og undirrituð með fullnægjandi hætti.

Starfsmenn skulu leggja sig fram við að skilja eðli og tilgang þeirra viðskipta sem þeir hafa umsjón með og vera vakandi fyrir breytingum í viðskiptamynstri sem kunna að gefa til kynna breytingar á eðli viðskiptasambands.

Starfsmenn skulu ætíð vera á varðbergi gegn óeðlilegum eða grunsamlegum viðskiptum eða hátterni viðskiptavina og tilkynna regluvörslu ef upp kemur grunur um að viðskipti kunni að tengjast refsiverðu lögbroti.

Starfsmenn skulu leita eftir ráðgjöf og stuðningi regluvörslu eftir þörfum.

II. kafli: Áreiðanleikakannanir

4. Almennt um áreiðanleikakannanir

Tilgangurinn með framkvæmd áreiðanleikakönnunar er margþættur. Megintilgangurinn er að afla upplýsinga um viðskiptavin svo bankanum sé kleift að meta hvort hann megi eða vilji eiga í viðskiptasambandi við viðkomandi aðila, svo sem vegna viðskiptaþvingana eða orðsporsáhættu tengdri hættu á peningaþvætti eða fjármögnun hryðjuverka. Þá felur ferlið í sér öflun tiltekinna grunnupplýsinga um viðskiptavin og tilgang viðskipta, sem eru bankanum nauðsynlegar til að viðhalda eðlilegu viðskiptasambandi. Loks er áreiðanleikakönnun ætlað að tryggja að aðili sé sá sem hann segist vera og hafi heimild til að stofna til viðskipta.

Óheimilt er að stofna til viðvarandi viðskiptasambands við aðila, eða eiga einstök viðskipti við aðila sem er ekki í viðvarandi viðskiptasambandi við bankann nema framkvæmd hafi verið áreiðanleikakönnun sem uppfyllir skilyrði reglna þessara.

Gögn, önnur en skilríki, skulu vera á íslensku, öðru opinberu norðurlandamáli eða ensku. Skjölum á öðrum tungumálum skulu fylgja þýðing frá löggiltum þýðanda. Regluvarsla getur veitt undanþágu frá kröfu um þýðingu, í heild eða að hluta.

Alltaf þegar gerðar eru breytingar á viðskiptasambandi við viðskiptavin skal starfsmaður ganga úr skugga um að fyrirbyggjandi upplýsingar séu réttar og fullnægjandi. Með breytingum á viðskiptasambandi er til dæmis átt við hvers konar fyrirgreiðslur, stofnun nýrra reikninga, útgáfu greiðslukorta eða veitingu á nýrri þjónustu.

Regluvörður getur krafist þess að gripið sé til sérstakra viðbótaráðstafana við framkvæmd áreiðanleikakannana, almennt eða vegna einstakra viðskipta, þar sem viðskipti eru talin fela í sér aukna áhættu með hliðsjón af eðli viðskiptavinar, eðli viðskiptanna eða þjónustunnar og/eða vegna tengsla við áhættusöm svæði, sbr. 10. gr.

Heimilt er að miðla upplýsingum um viðskiptavini sem skylt er að varðveita samkvæmt reglum þessum innan samstæðu bankans, í samræmi við tilgang reglnanna og að uppfylltum skilyrðum laga um persónuvernd.

5. Tilvik er áreiðanleikakönnun skal fara fram

Skylt er að framkvæma áreiðanleikakönnun í eftirfarandi tilvikum:

- Við upphaf viðvarandi viðskiptasambands, þar með talið vegna kaupa á gjafakortum eða öðrum rafeyri;
- Ef fyrirbyggjandi upplýsingar eru ófullnægjandi eða vafi leikur á hvort þær séu réttar eða áreiðanlegar, þar með talið ef liðin eru þrjú ár frá því upplýsingar voru síðast uppfærðar eða staðfestar eða eitt ár er liðið ef um er að ræða aðila sem lýtur auknum kröfum um framkvæmd áreiðanleikakönnunar, sbr. 10. gr.
- Ef aðili sem er ekki í viðvarandi viðskiptasambandi við bankann hyggst eiga viðskipti að jafnvirði EUR 15.000 eða meira, eða jafnvirði EUR 1.000 eða meira ef um er að ræða viðskipti með gjaldeyri, hvort sem viðskiptin fara fram í einni færslu eða fleirum sem virðast tengjast hverri annarri;
- Við millifærslu fjármuna, þegar um einstök viðskipti er að ræða, hvort sem um er að ræða færslu fjármuna innan lands eða yfir landamæri, að fjárhæð 150.000 kr. eða meira miðað við opinbert viðmiðunargengi eins og það er skráð hverju sinni.
- Ef grunur leikur á um ólögmæta háttsemi, án tillits til undanþágna eða takmarkana af neinu tagi.

6. Áreiðanleikakönnun á einstaklingum

6.1 Öflun upplýsinga

Við framkvæmd áreiðanleikakönnunar skal að lágmarki afla eftirfarandi upplýsinga frá viðskiptavini eða áreiðanlegri upplýsingaveitu, nema skilyrði einfaldrar áreiðanleikakönnunar séu uppfyllt, sbr. 9. gr.:

- rétt nafn
- kennitölu
- heimilisfang
- símanúmer og netfang, þar sem við á
- upplýsingar um atvinnuþátttöku
- ríkisfang og upplýsingar um skattalegt heimilisfesti ef annað en Ísland
- upplýsingar um eðli viðskiptasambands eða tilgang einstakra viðskipta
- hvort einstaklingur teljist í áhættuhópi vegna stjórnáætlinga

Einnig skal afla fullnægjandi upplýsinga um hagaðila, ef við á, sbr. 8. gr.

Bankinn kann að gera auknar kröfur við upplýsingaöflun samkvæmt 10. gr. áður en stofnað er til viðskipta.

6.2 Sannreying upplýsinga

Einstaklingur skal sanna á sér deili með viðurkenndu persónuskilríki. Auk þess skal sannreyna uppgefið heimilisfang í Þjóðskrá.

Ef uppgefið heimilisfang er ekki lögheimili samkvæmt Þjóðskrá, skal viðkomandi framvísa gögnum til staðfestingar á búsetu, svo sem reikning frá rafmagns- eða hitaveitu eða leigusala, sem stílaður er á nafn viðkomandi og uppgefið heimilisfang.

7. Áreiðanleikakönnun á lögaðilum

7.1 Öflun upplýsinga

Við framkvæmd áreiðanleikakönnunar á lögaðila skal að lágmarki afla eftirfarandi upplýsinga frá viðskiptavin eða áreiðanlegri upplýsingaveitu, nema skilyrði einfaldrar áreiðanleikakönnunar séu uppfyllt, sbr. 9. gr.:

- rétt heiti og rekstrarform
- kennitölu
- heimilisfang
- símanúmeri og netfangi, þar sem við á
- upplýsingar um tilgang lögaðila
- upplýsingar um eðli viðskiptasambands eða tilgang einstakra viðskipta
- upplýsingar um undirskriftarreglur eða sérstök umboð til að koma fram fyrir hönd lögaðila gagnvart bankanum, þar sem við á
- greinagóða skýringu á því hvaða einstaklingar eru raunverulegir eigendur lögaðila eða stjórnar lögaðila í gegnum yfiráð, beint eða óbeint

Einnig skal afla fullnægjandi upplýsinga um alla hagaðila, sbr. 8. gr.

Bankinn kann að gera auknar kröfur við upplýsingaöflun samkvæmt 10. gr. áður en stofnað er til viðskipta.

7.2 Sannreying upplýsinga

Sanna skal tilvist lögaðila með framvísun vottorðs úr fyrirtækjaskrá, eða sambærilegri opinberri skrá eða áreiðanlegri upplýsingaveitu, sem hefur að geyma heiti, kennitölu (eða sambærilegt auðkenni) og heimilisfang lögaðila, ásamt upplýsingum um hverjir sitja í stjórn og fara með prókúru.

- Vottorð skal ekki vera eldri en þriggja mánaða
- Í tilviki lögaðila sem ekki geta útvegað framangreint vottorð sökum ómöguleika má sannreyna heiti, kennitölu og heimilisfang með útprentun af vef Fyrirtækjaskrár Ríkisskattstjóra, auk undirritaðra fundargerða til staðfestingar á því hverjir sitja í stjórn og fara með prókúru.
- Ef lögaðili er ekki skráður á vef Fyrirtækjaskrár Ríkisskattstjóra, skal óska eftir samþykktum, stofnsamningi, eða annarri formlegri staðfestingu á heiti, kennitölu (eða sambærilegu auðkenni), heimilisfangi og hverjir sitja í stjórn fara með prókúru.

Leggja skal sjálfstætt mat á hvort upplýsingar um lögaðila og raunverulegan eiganda séu réttar og fullnægjandi. Uppgefnar upplýsingar skulu bornar saman við upplýsingar samkvæmt opinberri skrá, áreiðanlegri upplýsingaveitu eða síðasta ársreikningi, eftir því sem unnt er.

8. Hagaðilar

Hagaðili er hver sá sem tengist viðskiptasambandi viðskiptavinar við bankann, svo sem aðili sem getur skuldbundið viðskiptavininn gagnvart bankanum, eða sem hefur sérstakra hagsmuna að gæta af viðskiptasambandinu.

Eftirtaldir aðilar skulu að lágmarki teljast hagaðilar:

Hagaðilar hjá einstaklingum	Hagaðilar hjá lögaðilum
<ul style="list-style-type: none"> Lögráðamenn Umboðsmenn Ábyrgðarmenn og veðsalar	<ul style="list-style-type: none"> Stjórnarmenn (ekki varamenn) Framkvæmdastjóri og prókúruhafar Umboðsmenn sem hafa heimild til að koma fram fyrir hönd lögaðila gagnvart bankanum Raunverulegir eigendur Eigendur fjármuna á fjárvörslureikningi Ábyrgðarmenn og veðsalar

Afla skal upplýsinga um nafn, kennitölu (eða fæðingardag ef aðili er ekki með kennitölu) og heimilisfang hagaðila.

Þá skal hagaðili skal sanna á sér deili með viðurkenndu persónuskilríki, með eftirfarandi undantekningum:

- Eftirlitsskyldir aðilar: Stjórnarmenn og framkvæmdastjóri fyrirtækis sem sinnir eftirlitsskyldri starfsemi samkvæmt 1. mgr. 2. gr. laga nr. 87/1998, um opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi, þurfa ekki að sanna á sér deili.
- Lögráðamenn: Yfirlögráðandi (þ.e. sýslumaður) þarf ekki að sanna á sér deili. Foreldrar sem fara með forsjá barna þurfa ekki að sanna á sér deili. Ef foreldri deilir ekki heimili með barni, skal staðfest að viðkomandi fari með forsjá.
- Húsfélög: Einungis þeir aðilar sem koma fram fyrir hönd húsfélags (s.s. gjaldkeri) gagnvart bankanum skulu sanna á sér deili.

Bankinn skal kanna hvort hagaðili teljist í áhættuhópi vegna stjórnmatatengsla, eða lúti alþjóðlegum þvingunaraðgerðum.

9. Einföld áreiðanleikakönnun

Heimilt er að beita einfaldri áreiðanleikakönnun ef um er að ræða:

- viðskipti með gjafakort, gjaldeyriskort eða annan rafeyri sem er ekki hægt að endurhlaða, og nema innan við jafnvirði EUR 250;
- fjármálafyrirtæki (og verðbréfa- eða fjárfestingasjóð í rekstri slíkra aðila), líftryggingafélag eða samsvarandi lögaðili sem hlotið hefur starfsleyfi á EES og gerðar eru sambærilegar kröfur og hér á landi, varðandi aðgerðir gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka, eða eftirlitsskyld fjármálafyrirtæki frá öðru ríki þar sem gerðar eru sambærilegar kröfur;
- félag sem hefur skráð hlutabréf á skipulegum verðbréfamarkaði eða MTF innan EES;
- dótturfélag bankans;
- lögaðila á vegum íslenska ríkisins eða sveitarfélags, svo sem stjórnvöld, stofnanir og opinber hlutafélög.

Við framkvæmd einfaldrar áreiðanleikakönnunar skal skrá nafn, kennitölu og heimilisfang viðskiptavinar. Ekki er krafist sérstakrar sannreyingar, en þó skal afla fullnægjandi upplýsinga til staðfestingar því að viðskiptavinur falli undir ofantalið. Þá er ekki krafist upplýsinga um hagaðila.

10. Auknar kröfur við framkvæmd áreiðanleikakönnunar

Gera skal auknar kröfur við framkvæmd áreiðanleikakönnunar í eftirfarandi tilvikum, vegna aukinnar hættu á peningabætti eða fjármögnun hryðjuverka:

- Um er að ræða fjarsölu án rafrænna skilríkja ;
- Viðskiptavinur eða hagaðili virðist teljast í áhættuhópi vegna stjórn málatengsla
- Grunur leikur á um að viðskiptavinur eða hagaðili tengist skipulegri glæpastarfsemi eða lúti alþjóðlegum þvingunaraðgerðum;
- Grunur leikur á um að aðili sé að koma fram í eigin nafni í þágu þriðja aðila, eða ef grunur leikur á um að raunverulegur eigandi lögaðila sé annar en gefið er upp (þ.e. ef grunur leikur á um að aðili sé „leppur“ fyrir þriðja aðila);
- Um er að ræða millibankaviðskipti yfir landamæri, við aðila frá ríkjum utan EES;
- Viðskipti eru að öðru leyti talin fela í sér aukna áhættu, með hliðsjón af eðli viðskiptavinar, eðli viðskiptanna eða þjónustunnar og/eða vegna tengsla við áhættusöm svæði, svo sem:
  - Um er að ræða mannúðarsamtök sem veita fjárframlög til aðila utan Íslands;
  - Um er að ræða viðskiptavin í eignastýringu;
  - Um er að ræða aðila sem hefur atvinnu af viðskiptum með rafmynt (e. crypto currency, s.s. Bitcoin), þ.m.t. námuvinnslu.

Starfsmenn skulu leita til regluvörslu þegar framkvæma á aukna áreiðanleikakönnun. Regluvarsla veitir leiðbeiningar um til hvaða ráðstafana skuli grípa í hverju tilviki fyrir sig. Slíkar ráðstafanir geta meðal annars falist í:

- Kröfu um auknar upplýsingar um viðskiptavin eða hagaðila, nánari upplýsingar um uppruna fjármagns og/eða auknar kröfur um sannreyningu fyrirbyggjandi upplýsinga;
- Kröfu um að fyrsta færsla í viðskiptasambandinu verði framkvæmd í nafni viðkomandi viðskiptamanns og af reikningi er hann hefur sjálfur stofnað í starfandi fjármála fyrirtæki í ríki þar sem gerðar eru jafn strangar kröfur og hér á landi, varðandi aðgerðir gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka;
- Kröfu um samþykki yfirmanns og/eða regluvarðar;
- Aðrar ráðstafanir sem draga úr áhættu bankans, s.s. takmarkanir á þjónustu.

Skrá skal sérstaklega að viðskiptavinur lúti auknum kröfum við framkvæmd áreiðanleikakönnunar, nema hin aukna áreiðanleikakönnun leiði í ljós að aðili teljist ekki eiga falla undir auknar kröfur.

11. Aðilar sem má ekki eiga viðskipti við

Óheimilt er að þjóa viðskiptavinum nafnleynd í viðskiptum við bankann og skal gæta sérstakrar varúðar ef um er að ræða nýja tækni eða vöru þar sem hvatt er til nafnleyndar, þar með talið við vöruþróun innan bankans.

Óheimilt er að stofna til eða halda áfram viðskiptum:

- ef ekki reynist mögulegt að sannreyna áreiðanleika fyrirbyggjandi upplýsinga;
- við aðila sem hyggst koma fram í eigin nafni í þágu þriðja aðila;
- við skelbanka eða fjármála fyrirtæki sem heimilar skelbanka að nota reikninga sína;
- við lögaðila sem gefur út hluti í formi handhafabréfa, án hluthafaskrár þar sem haldið er utan um nöfn allra handhafa;
- við aðila sem lýtur alþjóðlegum þvingunaraðgerðum;
- við aðila sem grunur leikur á um að séð viðriðin skipulega glæpastarfsemi, s.s. ólöglega vopnasölu, ólöglega framleiðslu eða dreifingu fíkniefna, vændi, mansal, ólöglegt klám eða fjárhættuspil eða meiriháttar fjármunabrot;

- við aðila þar sem af öðrum ástæðum er talin veruleg hættu á peningþvætti eða fjármögnun hryðjuverka.

Einnig er óheimilt að hafa milligöngu um viðskipti ef bankanum má vera ljóst að þau tengist aðilum sem falla undir framangreint, s.s. ef bankanum er kunnugt um að mótaðili viðskiptavinar fellur undir framangreint.

Hafi þegar verið stofnað til viðskiptasambands skal þá, eftir atvikum og með hliðsjón af áhættu, senda viðskiptavin tilkynningu á varanlegum miðli þess efnis að lokað verði fyrir áframhaldandi viðskipti ef viðeigandi upplýsingar verði ekki veittar innan tveggja mánaða, eða þegar binda enda á viðskiptasambandið.

Við ákvörðun um hvernig bundinn skuli endir á viðskiptasamband skal í samráði við regluvörslu tekið tillit til atvika og áhættu hverju sinni og lögum nr. 120/2011, um greiðsluþjónustu.

Regluvörslu skal tilkynnt um tilvik þar sem ekki reynist unnt að sannreyna áreiðanleika fyrirliggjandi upplýsinga eða viðskiptum er hafnað af öðrum ástæðum. Regluvarsla metur hvort lögreglu skuli send tilkynning samkvæmt 15. gr.

12. Frestur til að sannreyna upplýsingar

Í eftirtöldum tilvikum er heimilt að fresta því að sannreyna áreiðanleika upplýsinga. Athugið að í þessu felst ekki heimild til að fresta því að afla viðeigandi upplýsinga, heldur eingöngu að fresta sannreyningu þeirra.

Heimilt er að fresta sannreyningu upplýsinga vegna viðvarandi viðskiptasambands á grundvelli samnings um séreignasparnað eða viðbótartryggingarvernd fram að fyrstu útgreiðslu, en þá skal framkvæma áreiðanleikakönnun á þeim sem þiggur greiðslur.

Í tilviki einstaklings sem er ólögráða fyrir æsku sakir er heimilt að fresta að sannreyna áreiðanleika upplýsinga þar til viðkomandi verður lögráða, enda sé lítil hættu talin á peningþvætti eða fjármögnun hryðjuverka.

Regluvörslu er heimilt að veita tímabundinn frest á að sannreyna áreiðanleika upplýsinga vegna viðvarandi samningssambands, þar sem slíkt er nauðsynlegt til að trufla ekki eðlilegan framgang viðskipta og lítil hættu er talin á peningþvætti eða fjármögnun hryðjuverka. Regluvarsla skal halda skrá yfir umsóknir um frestanir og rökstuðningi fyrir hverjum veittum frest.

Ef tímabundinn frestur er veittur skal sannreyna áreiðanleika upplýsinga eins fljótt og unnt er.

Ef ekki hefur tekist að sannreyna áreiðanleika upplýsinga innan veitt frests, skal gripið til viðeigandi aðgerða samkvæmt 11. gr.

13. Undanþágur frá áreiðanleikakönnunum

Heimilt er að stofna gjafareikning á ólögráða aðila án þess að áreiðanleikakönnun hafi verið framkvæmd á þiggjanda, að því tilskildu að lokað sé fyrir útgreiðslur þar til að áreiðanleikakönnun lokinni. Ávallt skal skrá nafn, kennitölu og heimilisfang þess sem stofnar reikning fyrir hönd viðskiptavinar, eða framkvæma áreiðanleikakönnun, eftir því sem við á með hliðsjón af fjárhæð viðskiptanna.

Heimilt er að stofna orlofsreikning á einstakling án þess að áreiðanleikakönnun hafi verið framkvæmd á viðkomandi að því tilskyldu að tilgreint sé á hvaða reikning fjármunir skuli fluttir að orlofstímabili loknu. Ef slíkur reikningur er ekki tilgreindur er heimilt að fresta framkvæmd áreiðanleikakönnunar fram að útborgun. Ávallt skal skrá nafn, kennitölu og heimilisfang þess sem stofnar reikninginn.

Heimilt að stofna fjárvörslureikning þótt ekki liggi fyrir í þágu hvers hann sé ætlaður, enda sé tryggt að reikningur sé læstur þar til sá hagaðili sem mun greiða inn á reikninginn hefur sannað á sér deili í samræmi við 8. gr.

Í undantekningartilvikum, ef nauðsyn krefur og lítil hættu er talin á peningþvætti eða fjármögnun hryðjuverka, getur regluvörður heimilað að áreiðanleiki tiltekinna upplýsinga um einstakling sé sannreyndur

með öðrum hætti en lýst er í reglum þessum, enda sé það mat regluvarðar að slík sannreying sé jafn áreiðanleg.

Regluvarsla getur einnig heimilað að upplýsingar um einstakling séu ekki sannreynðar ef slíkt er nauðsynlegt sökum heilsufarsástæðna viðkomandi og lítil hætta sé talin á peningaþvætti eða fjármögnun hryðjuverka.

Þá getur regluvarsla heimilað, ef ekki er um varanlegt viðskiptasamband að ræða, að upplýsingar séu ekki sannreynðar, enda sé staðfest að greiðsla fyrir viðskipti verði færð til skuldar á viðskiptareikningi á nafni viðskiptamanns í starfandi fjármálafyrirtæki eða samsvarandi lögaðila sem hlotið hefur starfsleyfi innan EES og lítil hætta er talin á peningaþvætti eða fjármögnun hryðjuverka.

Loks er regluvörslu heimilt að veita undanþágu frá framkvæmd áreiðanleikakönnunar ef samsvarandi upplýsingar koma fram fyrir tilstilli fjármálafyrirtækis sem hlotið hefur starfsleyfi í ríki þar sem gerðar eru jafn strangar kröfur og hér á landi, varðandi aðgerðir gegn peningaþvætti og fjármögnun hryðjuverka, og gerður hefur verið skriflegur samningur við viðkomandi fjármálafyrirtæki sem tryggir að nauðsynlegar upplýsingar verði gerðar aðgengilegar bankanum innan viku, sé þess óskað.

Regluvarsla skal halda skrá um notkun framangreindra heimilda og rökstuðningi fyrir hverju tilviki.

III. kafli: Reglubundið eftirlit og tilkynningarskylda

14. Reglubundið eftirlit

Bankinn skal hafa reglubundið eftirlit með samningssambandi við viðskiptavinina sína og athuga viðskipti sem eiga sér stað á meðan á samningssambandinu stendur, til að tryggja að þau samræmist fyrirliggjandi upplýsingum. Í þeim tilvikum þar sem gerð er aukin krafa um áreiðanleikakönnun, skal viðhafa aukið reglubundið eftirlit.

Það er á ábyrgð sérhvers starfsmanns að vera á varðbergi fyrir því hvort viðskipti séu í samræmi við fyrirliggjandi upplýsingar um viðkomandi viðskiptavin, m.a. hvað varðar umfang, eðli og tilgang viðskiptasambandsins og uppruna fjármuna.

Við reglubundið eftirlit skal tryggt að bankinn uppfylli skyldur sínar samkvæmt lögum nr. 93/2008, um framkvæmd alþjóðlegra þvingunaraðgerða, og tengdra stjórnvaldsfyrirmæla.

15. Viðskipti sem krefjast sérstakrar varúðar

Starfsmenn skulu gæta sérstakrar varúðar vegna óvenjulegra viðskipta, s.s. þar sem eitthvað af eftirtöldu á við:

- Aðili er tregur til að veita upplýsingar eða gefur ótrúverðugar upplýsingar eða sýnir óvenju mikinn áhuga á framkvæmd áreiðanleikakönnunar eða eftirliti bankans;
- Aðili leitast ítrekað eftir því að haga viðskiptum sínum þannig að þau nemi lægri fjárhæð en almennt koma til skoðunar;
- Aðili sækist eftir að eiga viðskipti við bankann, þrátt fyrir verulegt landfræðilegt óhagræði;
- Um er að ræða viðskipti með háar fjárhæðir þar sem greitt er með reiðufé;
- Viðskipti virðast ekki hafa fjárhagslegan eða lögmætan tilgang;
- Viðskiptavinur eða viðskipti tengjast áhættusömum ríkjum eða ríkjasvæðum;
- Viðskipti eru óvenjuleg, mikil eða flókin með hliðsjón af venjubundinni starfsemi eða fyrirliggjandi upplýsingum um viðskiptavin, eða háttsemi viðskiptavinar eða viðskipti eru að öðru leyti óvenjuleg;
- Viðskipti, starfsemi, eignarhald eða skipulag lögaðila eru óvenjuleg eða torskilin.

Við framangreindar aðstæður skal starfsmaður meta hvort ástæða sé til að framkvæma sérstaka áreiðanleikakönnun, hvort gera skuli auknar kröfur við framkvæmd áreiðanleikakönnunar í samræmi við 10. gr. og hvort senda skuli tilkynningu til regluvörslu í samræmi við 16. gr.

16. Tilkynningaskylda, stöðvun viðskipta og þagnarskylda

Sérhverjum starfsmanni er skylt að tilkynna regluvörslu skriflega um grunsamleg athæfi eða viðskipti, er grunur leikur á um að hafi tengsl við ólögmæta háttsemi. Í tilkynningu skal koma fram nafn þess starfsmanns sem sendir tilkynninguna, nafn og kennitala þeirra aðila sem tilkynning snýr að og greinagóð lýsing á því athæfi sem þykir grunsamlegt. Ekki er gerð krafa um vitneskju eða rökstuddan grun, né þarf starfsmaður að mynda sér skoðun á því hvers konar afbrot kunni að liggja að baki.

Forðast skal, að því marki sem unnt er, að framkvæma viðskipti ef fyrir hendi er vitneskja eða grunur um að þau tengist ólögmætri háttsemi. Ef viðskipti hafa ekki verið framkvæmd skal geta þess sérstaklega í tilkynningu til regluvörslu og skulu viðskipti ekki framkvæmd nema að höfðu samráði við regluvörslu.

Starfsmönnum er með öllu óheimilt að upplýsa viðkomandi viðskiptamann eða aðra utanaðkomandi aðila um að tilkynnt hafi verið um grunsemdir eða að slík tilkynning kunni að vera send.

Bankinn skal grípa til viðeigandi ráðstafana til að vernda starfsmenn sem tilkynna um grunsemdir sínar fyrir hótunum eða öðrum fjandsamlegum aðgerðum sem má rekja til slíkra tilkynninga.

17. Athuganir regluvarðar og tilkynningar til lögreglu

Regluvarsla skal bregðast við öllum tilkynningum starfsmanna um grunsamlegt athæfi eða viðskipti svo fljótt sem unnt er. Athuga skal tilkynningu gaumgæfilega ásamt bakgrunni viðskipta og viðskiptamanns.

Regluvarsla skal útbúa skriflega skýrslu um sérhverja athugun á grunsamlegum eða óvenjulegum viðskiptum, sem skal vera nægilega ítarleg til þess að unnt sé að átta sig á eðli viðskiptanna og nota megí lýsinguna sem sönnunargagn í refsímáli.

Regluvarsla leggur sjálfstætt mat á þær tilkynningar sem berast og tekur sjálfstæða ákvörðun um hvort tilkynning skuli send lögreglu. Í tilkynningu til lögreglu skal koma fram greinargóð lýsing á niðurstöðum athugunar, ásamt afriti af öllum nauðsynlegum upplýsingum. Þá skal einnig tilgreina þann frest sem bankinn hefur til að framkvæma viðskipti, ef þau hafa ekki verið framkvæmd, og ákveða í samráði við lögreglu hvort viðskipti skuli framkvæmd.

Í tilkynningu til lögreglu skulu ekki koma fram nöfn eða önnur auðkenni þess aðila sem tilkynnti regluvörslu um grunsemdir sínar og skulu slíkar upplýsingar ekki veittar nema það sé skylt samkvæmt lögum.

Samkvæmt skriflegri beiðni lögreglu sem rannsakar peningabætti eða fjármögnun hryðjuverka, skal regluvarsla láta í té allar upplýsingar sem nauðsynlegar eru taldar vegna tilkynningar.

IV. kafli: Innra skipulag

18. Verklag

Stjórnendur skulu tryggja að reglur þessar séu innleiddar á viðkomandi sviði/deild, með viðeigandi verkferlum, vinnulýsingum og eftirlitsaðgerðum, eftir því sem við á.

19. Ráðning starfsmanna

Við ráðningu starfsfólks skal kanna náms- og starfsferil umsækjanda, sakaferil og aðra þætti sem koma til álita við mat á því hvort viðkomandi sé í aðstöðu sem eykur hættu á því að viðkomandi tengist ólögmætri háttsemi.

20. Fræðsla

Stjórnendur skulu tryggja að starfsmenn þeirra fái viðeigandi fræðslu um aðgerðir gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka og reglur þessar við upphaf starfs og með reglubundnum hætti á starfstímanum.

Starfsmenn sem koma að því að veita fjármálþjónustu, beint eða óbeint, skulu fá viðeigandi fræðslu í samræmi við eftirfarandi:

- Nýir starfsmenn skulu sækja nýliðakynningu og kynna sér reglur bankans;
- Starfsmenn skulu árlega fá netkynningu og standast netpróf um efni reglna þessara;
- Allir starfsmenn í framlínu skulu taka þátt í sérstöku námskeiði um aðgerðir gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka á að minnsta kosti tveggja ára fresti;
- Starfsmenn skulu fá viðeigandi fræðslu er breytingar á viðkomandi reglum eða verklagi eiga sér stað.

Með fræðslunni skal tryggt að starfsmenn þekki skyldur sínar og bankans vegna aðgerða gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka og afleiðingar þess ef þær eru ekki virtar. Þá skal fræða starfsfólk um helstu aðferðir við peningabætti og fjármögnun hryðjuverka, hvar helstu hættur liggja, helstu vísbendingar sem geta vakið upp grunsemdir og hvernig skuli bregðast við slíku, auk þess að fræða um helstu þróun innan málaflokksins.

21. Varðveisla upplýsinga

Gögn varðandi viðskiptamenn og viðskipti skulu varðveitt með skipulegum og öruggum hætti, þannig að fullnægjandi yfirsýn sé tryggð og unnt að bregðast skjótt við fyrirspurnum frá yfirvöldum. Gæta skal þess að varðveitt gögn séu nægjanleg til að yfirvöldum sé unnt að gera sér grein fyrir því hvernig staðið var að áreiðanleikakönnun viðskiptamanns og hvernig einstök viðskipti voru framkvæmd.

Varðveita skal viðeigandi gögn og upplýsingar í að minnsta kosti 5 ár frá því viðskiptasambandi lýkur eða einstök viðskipti hafa átt sér stað.

Skýrslur regluvörslu og upplýsingabeirni frá lögreglu í tengslum við rannsóknir á grun um peningabætti eða fjármögnun hryðjuverka, og önnur samskipti við yfirvöld í tengslum við aðgerðir gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka, skulu varðveitt í að minnsta kosti 5 ár.

22. Regluvörður

Bankinn ber ábyrgð á að starfsmenn hans framfylgi lögum, um aðgerðir gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka og reglum þessum. Stjórn staðfestir skipan regluvarðar sem sérstakan ábyrgðarmann skv. 34. gr. laga nr. 140/2018, og staðgengil hans.

Regluvörður skal hafa eftirlit með framkvæmd reglna þessara og skal sjá til þess að mótaðar séu samræmdar starfsaðferðir er stuðla að góðri framkvæmd aðgerða gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka, í samræmi við lög og viðeigandi staðla. Regluvörður skal auk þess rannsaka tilkynningar um grun skv. 15. gr., senda tilkynningar til lögreglu skv. 16. gr. og hafa umsjón með samskiptum við yfirvöld er varða aðgerðir gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka og tryggja skilvirkni slíkra samskipta. Þá skal regluvörður hafa umsjón með fræðslu starfsmanna á grundvelli fræðsluáætlunar sem skal endurskoðuð árlega.

Regluvörður skal tryggja að yfirstjórn bankans sé nægilega upplýst um áhættur að því er varðar peningabætti og fjármögnun hryðjuverka, svo henni sé kleift að grípa til viðeigandi ráðstafana til að draga úr og stýra slíkum áhættum.

Regluvörður skal veita stjórn skýrslu um framkvæmd reglna þessara eins oft og þurfa þykir, þó eigi sjaldnar en árlega. Stjórn leggur mat á skýrsluna og kveður á um aðgerðir til úrbóta, eftir atvikum.

Regluverði er heimilt að stöðva framkvæmd viðskipta ef grunur leikur á um að þau tengist refsiverðri háttsemi. Þá getur regluvörður krafist þess að bundinn sé endi á viðskiptasamband vegna hættu á peningabætti eða fjármögnun hryðjuverka. Framkvæmdastjóri getur áfrýjað ákvörðun regluvarðar til bankastjóra.

Heimildum og skyldum regluvarðar er nánar lýst í erindisbréfi regluvarðar.

23. Viðurlög

Brot á reglum þessum getur varðað áminningu eða brottrekstri starfsmanns, auk opinberra viðurlaga.

24. Birting, gildistaka og endurskoðun

Reglur þessar skulu birtar á innra neti bankans og taka gildi við birtingu.

Reglurnar skal endurskoða eins oft og þurfa þykir, þó eigi sjaldnar en árlega.